

GAZETA LWOWSKA

WYCHODZI KAŻDEGO POWSZEDNIEGO DNIA POPOŁUDNIU

Ceny prenumerat: W Lwowie bez doposażenia do domu . . . mies. zł. 2—, kwart. 7— z dostawą do domu . . . mies. zł. 2-40, kwart. 7— Na prowincji z przesyłką pocztową . . . mies. zł. 2-40, kwart. 7— Zagranicą . . . mies. zł. 5—, kwart. 15—	Numer telefonu REDAKCJI I ADMINISTRACJI 221-17. Konto PKO Lwów № 564.044.	ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: LWÓW, UL. ZIMOROWICZA 15 I. P. Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty. Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.	CENA NUMERU 10 gr.	Ceny ogłoszeń: Za 1 wiersz milimetr. (8/10 cm. szer.) w zwykłych ogłoszeniach gr. 20, w nadstępnym i w nekrologach gr. 30, w kalendarzach, ogłoszeniach gospodarczych, paszki w tabelkach gr. 70, pod nagłówkiem na pierwszej stronie zł. 1—, tabelaryczne o 50 proc. drożej. Za jedno słowo w drobnych ogłoszeniach gr. 10, kupon i sprzedaż słów gr. 15, matrymonialne, korespondencyjne prywatne słów gr. 20, dla poszukujących pracy gr. 1. Z zastrzeżeniem miejsca 20 proc. Zagraniczne o 50 proc. drożej.
---	---	--	---	---

NA DOBREJ DRODZE.

Na drodze normalizacji stosunków polsko-litewskich zrobiony został krok bardzo poważny. Podpisane zostały układy o komunikacji pocztowej, telefonicznej, telegraficznej oraz o komunikacji rzecznej.

Ponadto w czasie od 30 maja do 6 czerwca obradowała w Kownie konferencja kolejarzy polskich i litewskich dla ustalenia taryfy osobowej, bagażowej i towarowej w komunikacji polsko-litewskiej. Pracując w przyspieszonym tempie, przygotowano kompletne teksty tych taryf, przepisów służbowych i przepisów rozrachunkowych dla obu zarządów kolejowych.

Zaś na terenie Wileńszczyzny prace przy budowie dróg wiodących w kierunku Litwy znajdują się w pełnym toku. Koszt ich wyniesie w roku bieżącym około 1,5 mil. zł.

Wreszcie w Ministerstwie Rolnictwa opracowywane są postulaty rolnicze do rokowań handlowych z Litwą. Rokowania te rozpoczną się prawdopodobnie w Warszawie w jesieni b. r.

Poza tym w najbliższej przyszłości spodziewać się należy rozpoczęcia rokowań w całym szeregu spraw a więc przede wszystkim w sprawach konsularnych, w sprawach stosunków handlowych itd.

Bez zbytecznego a niewczesnego optymizmu spodziewać się wolno, że sprawy te będą załatwione pomyślnie i że we względnie już niedalekiej przyszłości będzie już można mówić o pełnej normalizacji sąsiedzkich stosunków polsko-litewskich.

Litwa niezawodnie zrozumiała, że w całej swej dotychczasowej polityce antypolskiej była ona tylko narzędziem w ręku swych potężnych sąsiadów, z których żaden nie okazywał ochoty do zaryzykowania czegokolwiek dla „zaprzyjaźnionego” państwa litewskiego. Wiele zapewne czasu minie, nim takie przeświadczenie ugruntuje się w umysłach wszystkich Litwinów, każdy dzień jednak będzie na pewno kruszył na Litwie ten sztucznie przez całe dziesiątki lat stawiany mur niechęci ku Polsce. Rozumienie prawdy historyczną dobrze oba sąsiednie państwa bałtyckie: Estonia i Łotwa, które widzą gwarancję swego bytu w oparciu o Polskę.

Nie wątpimy, iż w toku dalszych rokowań okazać się mogą jeszcze trudności i sporne kwestie, nie wątpimy jednak ani na chwilę, że trudności te będą przewyżnione i okres najcięższy i najtrudniejszy mamy już z pewnością poza sobą.

Opinia polska śledzi z zainteresowaniem i niezmienną życzliwością każdy krok, który prowadzi do normalizacji naszych stosunków z Litwą. Dobra wola wzajemna — to czynnik najważniejszy w unormowaniu tych stosunków. W pracy tej napewno nie zabraknie nigdy najlepszej woli ze strony społeczeństwa polskiego. A.

ZACIĘTE WALKI MIĘDZY ARABAMI I TURKAMI.

Aleksandretta, 15. 6. (PAT) Sytuacja w Antiochii po ponownych zaburzeniach jest naprężona. W dzielnicach arabskiej podczas starcia pomiędzy Turkami a Arabami 3 osoby zostały zabite i 15 rannych.

Polacy uzyskali 117 mandatów w wyborach czeskich.

Mor. Ostrawa, 15. 6. (PAT) Polacy, zgrupowani w Związku Polaków i Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej, uzyskali 107 mandatów i 6.002 głosów, Polacy t. zw. Ślązakowcy 10 mandatów i 1.059 głosów, czyli razem listy polskie zgrupowały 117 mandatów i 7.061 głosów. W porównaniu z wyborami

gminnymi w r. 1932 Polacy wraz ze Ślązakowcami (bez komunistów) uzyskali przyrost 33 proc. głosów i 25 proc. mandatów więcej. Komuniści ponieśli klęskę na całej linii, przy czym 19 mandatów utracili w gminach rdzennie polskich

Manifestacje przyjaźni polsko-estońskiej.

Tallin, 15. 6. (PAT) Tallin żyje pod znakiem przyjaźni polsko-estońskiej. Na pierwszych stronach pism zamieszczono fotografie min. Becka. Mowy obu ministrów komentowane są jako dowód nad ugruntowaniem pokoju w tej części Europy.

Tallin, 15. 6. (PAT) Poseł R.P. w Tallinie min. Przesmycki wręczył wiceministrowi spraw zagr. Estonii Teppikowi wielką wstęgę orderu „Polonia Restituta”, a szefowi protokołu dyplomatycznego Kirotarowi komandorię tego orderu.

Bereza dla szkodliwych cudzoziemców.

Warszawa, 15. 6. (PAT) Po zmianie sytuacji politycznej w Austrii nastąpił znaczny napływ do Polski cudzoziemców, którzy przybywają w drodze nielegalnej, bądź legalnej, ale nie opuszczają granic Polski w ustalonym przez władze terminie z zamiarem osiedlenia się w Polsce. Dotyczy to również byłych obywateli polskich, którzy zerwawszy więzy, łączące ich z państwem polskim, pragną wobec złej koniunktury w krajach ich obecnego pobytu wrócić do dawnych miejsc zamieszkania. Ponieważ starają się jednak obejść wszelkie zarządzenia, a przenikanie ich

do Polski uznać należy z punktu widzenia państwowego za szkodliwe, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych postanowiło skorzystać w stosunku do tych niepożądanych przybyszów z posiadanych uprawnień ustawowych i skierować ich do miejsca odosobnienia. Akcja w tym kierunku została już rozpoczęta. Ostatnio wysłano do Berezki przebywających nielegalnie w woj. krakowskim Emanuela Bauma i Berischa Wagnera oraz nielegalnie przebywającego w woj. białostockim Otto Fartaka.

Debaty angielskie nad sprawą zatopienia okrętów brytyjskich.

London, 15. 6. (PAT) Premier Chamberlain złożył dzisiaj w Izbie gmin oświadczenie na temat wypadków bombardowania okrętów brytyjskich u wybrzeży hiszpańskich.

Premier oświadczył, iż wysunięto dwa projekty, mające na celu położenie kresu, a przynajmniej przyczynienia się do zmniejszenia ilości tych ataków.

Pierwszy z tych projektów zmierza do stworzenia strefy bezpieczeństwa dla okrętów handlowych w niektórych portach. Chociaż projekt ten napotyka na poważne trudności, jest obecnie badany przez kompetentne czynniki.

Drugim projektem jest propozycja utrzymania od władz w Burgos w u-

biegłą sobotę. Rząd gen. Franco proponuje wybranie portu na terytorium należącym do rządu hiszpańskiego, jednakże poza strefą działań wojennych. Do portu tego brytyjskie okręty handlowe mogłyby zawijać i opuszczać go bez przeszkód.

Od 11 kwietnia 22 okręty brytyjskie zostały zaatakowane przez samoloty, 11 z nich zatono, lub doznało poważnych uszkodzeń. W wielu wypadkach ataki te były wyraźnie umyślne.

Chamberlain w końcu oświadczył, iż rząd brytyjski rozpatrywał różne środki odwetowe, ale nie jest skłonny do zastosowania zarządzeń, które z całą pewnością nie doprowadziłyby do celu.

Wojska gen. Franco posunęły się o sto kilometrów w ciągu miesiąca.

Salamanka, 15. 6. (PAT) Komunikat kwatery głównej powstańczej: Zdobyte miasta Castellon de la Plana oraz portu el Grao nastąpiło w poniedziałek o godz. 19.15. Wojska powstańcze wkroczyły do miasta po zaciętej walce, w której nieprzyjaciół poniosł olbrzymie straty. Połączenie między Castellon i Villa Real uległo przerwaniu. Ludność cywilna powitała zwycięskie wojska powstańcze z entuzjazmem. Na froncie pirenejskim zdobyły wojska powstańcze m. Sin i szpital, położony na wschód od Portoles. Na

froncie Ternelu zdobyli powstańcy górę Buitre.

Bilbao 15. 6. (PAT) Z Barcelony donoszą, że naczelne dowództwo wojsk rządowych przemilczało w komunikacie oficjalnym o utracie Castellon.

Castellon, 15. 6. (PAT) Brygada galicyjska, która wkroczyła do Castellon od wschodu oraz brygady nawraskie, połączyły się w środku miasta. Oddziały powstańcze przerwały tor kolejowy. W mieście pozostało około 1200 żołnierzy nieprzy-

OBRADY PRZEWODNICZĄCYCH KOMISYJ SENACKICH.

Warszawa, 15. 6. (PAT) Wczoraj odbyło się u marszałka Senatu Prystora zebranie przewodniczących komisji senackich, na którym omówiono tok pracy komisji w czasie sesji nadzwyczajnej.

AUDIENCJE U P. PREMIERA.

Warszawa, 15. 6. (PAT) Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wewnętrznych gen. Sławoj-Składkowski przyjął wczoraj delegację Komitetu redakcyjnego wydawnictwa „Analizy robót budowlanych”. Delegacja wręczyła P. Premierowi pierwszy egzemplarz wydawnictwa.

RADA SŁUŻBY PRACY.

Warszawa, 15. 6. (PAT) Wczoraj odbyło się w sali konferencyjnej min. spraw Wojskowych pierwsze posiedzenie Rady służby pracy, powołanej do życia na podstawie dekretu Prezydenta R. P. z 22 września 1936 r.

Rada służby pracy jest organem opiniującym i doradczym min. spraw wojskowych w zakresie programu wyszkoleniowego i wychowawczego junackich hufców pracy. Zebranie miało charakter informacyjny.

jiacielskich. Zdobyto wielkie zapasy broni i amunicji.

Bilbao, 15. 6. (PAT) Specjalni wysłannicy niemieckiego Biura informacyjnego, którzy byli naoczniymi świadkami zajęcia Castellon, donoszą, że w szeregach wojsk rządowych nastąpił popłoch i zamieszanie. Naczelny dowódca nieprzyjacielskich wojsk pod Castellon, wyjechał wczoraj wczesnym rankiem do Walencji, nie wyznaczając żadnego zastępcy i zwiększając tym samym zamieszanie.

Wzięto do niewoli zgórą trzy tysiące żołnierzy nieprzyjacielskich. W ręce powstańców wpadł wielki park artyleryjski. Na większości budynków ukazały się białe flagi. Wieczorem w zdobytym Castellon panował spokój. Przed wycofaniem się z miasta, oddziały nieprzyjacielskie wymordowały wielu spokojnych obywateli. Niemal wszystkie kościoły są zniszczone.

Saragossa, 15. 6. (PAT) Agencja Havasa donosi: Zajęcie przez powstańców Castellon jest ukoronowaniem działań wojennych. Powstańcy posunęli się w ciągu miesiąca o 100 km, naprzód, po czym w ofensywie nastąpił zastój. Dopiero w dniu 18 maja nastąpiła nowa faza ofensywy, która przysporzyła powstańcom szereg sukcesów z wyjątkiem odcinków Albocacer i Alcalá de Chivert, gdzie nieprzyjaciół stawił zacięty opór. Na froncie centralnym wojska kastyljskie dotarły do doliny Rio Val de Linares.

W czasie tych operacji zdobyli powstańcy 48 miast i wsi, 38 armat i przeszedł 60 ciężkich karabinów maszynowych, wzięli do niewoli przeszło 3 tysiące żołnierzy rządowych. Obecnie rozpocznie się bitwa o Walencję. Na południu zarysowują się wyraźnie dwie wielkie linie obronne, które staną się celem przyszłych ataków powstańców: Rio Mijares i droga Teruel—Sagunta.

**NOTA NIEMIECKA W SPRAWIE
OBSŁUGI DŁUGÓW AUSTRIAC-
KICH.**

Londyn, 15. 6. (PAT). Rząd brytyjski otrzymał notę niemiecką, dotyczącą sprawy obsługi pożyczek austriackich. W nocie tej Niemcy uważają za częściową obsługę tych pożyczek od obniżenia oprocentowania obu największych pożyczek niemieckich, ułokowanych zagranicą, miano więc pożyczki Davesa i Younga.

W sferach brytyjskich zarówno rządowych, jak i City, nota niemiecka przyjęta została niezyczliwie i uważać należy za rzecz prawdopodobną, że od 1 lipca wprowadzony zostanie w stosunkach płatniczych między Niemcami i W. Brytanią system rozrachunkowy.

**SENAT AMERYKAŃSKI POTĘPIA
BOMBARDOWANIE LUDNOŚCI
CYWILNEJ.**

Waszington, 15. 6. (PAT) Senator Pittman przewodniczący komisji spraw zagranicznych senatu, zwrócił się wczoraj do senatu z prośbą o postępowanie bombardowania ludności cywilnej. Według złożonego przez Pittmana wniosku, mają być na najbliższym posiedzeniu kongresu uchwalone zarządzenia, któreby się skutecznie przeciwstawiły do zupełnego zaprzestania bombardowania miast otwartych.

BOMBOWCE NAD WALENCJĄ.

Walencja, 15. 6. (PAT) Eskadry powietrzne gen. Franco dzisiaj rano rzuciły na miasto i port 40 bomb. Trzy osoby zostały zabite, 21 odniosło rany. Pociski zburzyły 22 domy. Trzy statki stojące w porcie, trafione pociskami, stoją w płomieniach.

**ELIMINACJE ŻYDÓW ZE SZKOŁ
AUSTRIACKICH.**

Wiedeń, 15. 6. (PAT). Jak donosi urząd wychowania publicznego wiedeńskiego, wkrótce zostanie uregulowane zagadnienie żydowskie we wszystkich szkołach wiedeńskich. Liczba uczniów żydowskich zostanie zredukowana w szkołach do stanu minimalnego. Dotyczy to szczególnie żeńskich gimnazjów, które wykazywały stosunkowo duży procent uczenia żydowskich. W przyszłości przewidywane jest wydanie przepisów, zakazujących wspólną naukę Żydów z Aryjczykami.

**OTWARCIE MIĘDZYNAR. KON-
GRESU WYDAWCÓW.**

Rzym, 15. 6. (PAT) Wczoraj otwarto na Kapitolu VI międzynarodowy kongres wydawców. Przemówienia wygłosił prezes międzynarodowej federacji związków wydawców Kietmann oraz minister propagandy Alfieri.

B. W. LEWICKI.

„Nie znasz prawd żywych“.

(Dokończenie.)

Klasycznym przykładem filmu narodowego pod względem stylu ujęcia, jako też treści samej, jakoteż atmosfery ideowej jest niewątpliwie „Maskarada“, świetny debiut realizatorski Willi Forsta. Ta anegdota karnawałowa zebrała w sobie wszelkie możliwe cechy tego, co mogło złożyć się na film austriacki. Oto obecnie znów na ekrany weszła ta sama „Maskarada“, ale w wersji amerykańskiej. Wszystkie szczegóły niby te same, treść ani na jotę nie zmieniona, a przecież — mamy przed oczyma inny film. Nawet gdy pominiemy obcy dźwięk mowy, choć ten moment wcale nie jest bez znaczenia dla kolorytu filmu. „Maskarada“ Forsta miała swą rasę regionalną, powiedzmy: narodową; „Maskarada“ amerykańskiego realizatora Leonarda jest może nawet w rysunku aktorskim pogłębiona, nie jest wszakże już — austriacka. Straciła swą ojczyznę duszy.

Gdy Mickiewicz na paryskim bruku tworzył swego „Pana Tadeusza“ w artystycznej wizji ojczyzny, nie przeszło dziły mu obce twarze i stuk obcego miasta. Obraz ojczyzny „malowanej zbrożem rozmaitem“ nie stał się przez oddalenie ani trochę zmieniony czy obcy. Czy może dziś twórca filmowy

**Plan obrony narodowej zatwierdzony
przez francuską radę ministrów.**

Paryż, 15. 6. (PAT) Pod przewodnictwem prez. Lebruna odbyło się posiedzenie rady ministrów. Rada zatwierdziła całokształt dekretów dotyczących obrony narodowej, uzdrowienia finansów, ochrony oszczędności, oraz rozwoju życia gospodarczego. Dekrety dotyczą m. in. zwiększenia

kadr i efektywów lotnictwa, rozwoju francuskiej floty naftowej oraz rozciągnięcia świadczeń rodzinnych na rolników

Ponadto na posiedzeniu rady ministrów minister spr. zagr. Bonnet zreferował sytuację międzynarodową.

Japonia w niebezpieczeństwie.

Tokio, 15. 6. (PAT) Agencja Domei donosi, że przedstawiciel rządu chińskiego w Hankau odbył konferencję w Hanoi z francuskim gubernatorem Indochin. Przedmiotem narad była wspólna obrona Hainanu przed wojskami japońskimi.

Agencja Domei pisze, że tego rodzaju układ wojskowy oznaczałby poważną groźbę dla Japonii. Wbrew bowiem wielokrotnym zaprzeczeniom ze strony francuskiej, tajny układ chińsko-francuski w sprawie doradców wojskowych i pomocy materialnej istnieje.

„Asahi Shimbun“ pisze na ten temat: Francja i Sowiety korzystają z sytuacji, w jakiej znalazł się Czang-Kai-Szek, by

mocną nogą stanąć w Chinach i to zarówno w dziedzinie politycznej, jak i gospodarczej.

**SAMOLOTY JAPOŃSKIE BOM-
BARDUJĄ.**

Tokio, 15. 6. (PAT) Agencja Domei donosi: Władze podległe Czang-Kai-Szekowi rozpowszechniają pogłoski, że podczas natarcia samolotów japońskich na Kanton 6 bm. zginęło 1.500 mieszkańców miasta a zburzeniu uległo 1.000 domów. Według tych informacji liczba ofiar bombardowania miasta przez samoloty japońskie od dnia 28 maja br. wynosi 7.000 zabitych i rannych

Powódź w Chinach.

Tokio, 15. 6. (PAT) Przeszło 100.000 włościan chińskich, jak donosi Agencja Domei, zatonięło w powodzi, wywołanej uszkodzeniem wałów, okalających rzekę Żółtą.

Japońscy inżynierowie gorączkowo pracują nad naprawą obwałowań, praca ich jednakże jest w niezwyklej stopniu utrudniona przez nagły przybór spowodowany ulewami deszczowymi.

Powódź wywołana została umyślnie

przez wojska chińskie po odwołaniu z Czengczau. Wały okalające rzekę Żółtą zostały przerwane pomiędzy Kaifeng a Czengczau na przestrzeni około 200 mtr. Spienione fale rzeki zaląły olbrzymie przestrzenie położone na południowy wschód. Bezpośrednie okoliczności Czungmau na linii kolejowej Lung-hai w połowie drogi pomiędzy Kaifeng a Czengczau znajdują się pod wodą.

**Dom Polaków z za granicy
trwałym symbolem solidarności.**

Warszawa, 15. 6. (PAT) Wczoraj od było się poświęcenie kamienia węgielnego pod „Dom Polaków z zagranicy imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego“.

W uroczystości m. in. wzięli udział: min. Kościalkowski, inspektor armii gen. Kaz. Sosnkowski, prezes światowego Związku Polaków z zagranicy wojew. Raczkiewicz.

Po podpisaniu aktu erekcyjnego, nastąpiło poświęcenie kamienia węgielnego.

Dom Polaków z zagranicy — mówił prezes Raczkiewicz — stanie się trwałym i wiecznie żywym symbolem so-

lidarności wszystkich Polaków na świecie.

Uroczystość zakończyła się wmurowaniem aktu erekcyjnego w fundamenty domu.

DYR BANKU ROZSTRZELANY.

Saragossa, 15. 6. (PAT) Donoszą tu z Madrytu, że wyrokiem trybunału specjalnego został skazany na karę śmierci Ramon Martinez Orategi, dyrektor oddziału głównego banku hiszpańskiego.

**PLENUM PAŃSTW. NACZELNEJ
RADY ZDROWIA.**

Warszawa, 14. 6. (PAT). W dniu 13 bm. odbyło się w ministerstwie opieki społecznej pod przewodnictwem Pana Ministra M. Kościalkowskiego doroczne plenarne posiedzenie Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia z udziałem p. podsekretarza stanu dr. E. Piestrzyńskiego, przedstawicieli poszczególnych ministerstw, wydziałów lekarskich uniwersytetów naczelnej Izby lekarskiej, Związku powiatów R. P., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, oraz wyższych urzędników Ministerstwa Opieki Społecznej.

**NACZELNA RADA ZDROWIA
PRZECIW SPRZEDAŻY WÓDKI
W „SETKACH“.**

Warszawa, 15. 6. (PAT) Państwowa Naczelna Rada Zdrowia uchwaliła w wyniku obrad kilka wniosków, dotyczących aktualnych zagadnień zdrowia publicznego. Uchwalono jednogłośnie wniosek w sprawie ustawy przeciwgruźliczej i wniosek dotyczący zwalczania alkoholizmu.

Państwowa Naczelna Rada Zdrowia wyraziła przekonanie, że w interesie zdrowia fizycznego i duchowego sześciu lat warstw ludności, zwłaszcza zaś młodzieży, leży natychmiastowe zniesienie sprzedaży alkoholu w t. zw. „setkach“.

**HISTORYCZNE WYKOPALISKA
W GRODNIU.**

Grodno, 15. 6. (PAT) Na starym zamku w Grodnie prace archeologiczne zmierzają do odsłonięcia drewnianego grodu litewskiego z XIII—XIV w., odkrytego częściowo w ub. roku, oraz do odsłonięcia starszego grodu Warego-Ruskiego, ukrytego pod szczątkami grodu litewskiego. W lipcu nastąpi uroczyste otwarcie wystawy, obrazującej dotychczasowe wyniki prac archeologicznych.

ZGON KOLEKCJONERA SZTUKI.

Kraków, 15. 6. (PAT) Zmarł w Krakowie dr. Władysław Semerau-Siemianowski, wybitny zbieracz dzieł sztuki starożytnej, którymi wzbogacił liczną ofiarą Muzeum Narodowe w Warszawie. Zbiory jego składały się z terrakoty, szkła starożytnego, a przede wszystkim monet starożytnych w liczbie ok. 30.000 okazów. Wartość tych zbiorów, o nabycie których ubiegało się muzeum w Berlinie i muzeum w Wirginii w Stanach Zjedn., oceniona została na 660.000 funtów tureckich. Mimo tak korzystnych propozycji dr. Władysław Semerau-Siemianowski ofiarowanych sum nie przyjął, oddając swój zbiór, dorobek całego życia — Muzeum Narodowemu w Warszawie.

na obczyźnie w dziełach swych powtarzać ojczyznę swą odległą? Czy powtórzyli swą ojczyznę w swych emigracyjnych utworach Fritz Lang, Pabst, Rene Claire i Bolesławski? Nie. To jest właśnie znamienne dla charakteru narodowego twórczości kinowej, że chwycie się jeszcze niepewna jak liść na wietrze, że obłokiem wlatuje nad ziemię i nie daje się ściągnąć na niziny. Tu rzućmy okiem na całokształt kinematografii światowej i stwierdzmy raz jeszcze, że przypomina wielojęzyczną wieżę Babel. Prawdziwa wędrówka aktorów, realizatorów i scenarzystów, wędrówka nie znająca granic państw ani kultur nie może dać w efekcie — to jest zupełnie jasne — jakichś określonych ośrodków kultury filmowej. A tworzenie kultury narodowej kina na rozkaz jest całkowitą niemożliwością. Znaczący wielce jest tu przykład Włoch, gdzie mimo doskonałej organizacji technicznej dynamizm faszystowski nie potrafił rozpalić, pobudzić do żywego twórczości kinowej. Film włoski jest poprawny, usiłuje być nawet gigantyczny (przykład: „Scypio Afrykański“), nie potrafił tylko wzbudzić na wyżyny sztuki. Spiritus flet ubi vult.

Narodowym charakterem odznaczają się dziś w wybitniejszym stopniu naturalizm amerykański i francuski. Jak każdy naturalizm bliski jest prawdy życia, pragnie być jej odbiciem, nie więc dziwnego, że udaje mu się uchwycić często i odbicie duszy regionu. Dlatego też filmy takie jak „Po wielkiej wojnie“ czy „Prawda zwycięża“ zdają się tętnić amerykańskim rytmem życia, dlatego „Towarzysze broni“ czy też „Powieść szulera“ są niewątpliwie w duchu swym francuskie, dlatego w „Bengali“ wychwyciliśmy charakterystyczne cechy psychiki żołnierza angielskiego. Te wszystkie jednak regionalne właściwości, które rozpoznajemy w poszczególnych filmach, nie są jednak pełnym powiem jakichś kultur, jakichś prometejskich wzlotów, nawalnic na miarę Fausta i Konrada. Jest to dopiero drżące na biegnącej fali odbicie skrzywionych twarzy ludzi, którzy nachylają się nad wartkim nurtem nowej sztuki stulecia naszego. Czy sztuka ta jest istotnie nowa i przodująca? Zwróćmy się do cytatu:

„Kino prześcignęło cel, ku któremu zdążyli jego wynalazcy — podobnie jak ogień, jedyne odkrycie kapitalne, którego człowiek dokonał przed kinem i które stało się sercem całej cywilizacji. W istocie pochod kina (esprit cinematographique) da się tylko porównać z przeznaczeniowymi założeniami geometrii, które rodzą się z sie-

bie samych, jedne z drugich. Ten automatyzm rozszerza bez przerwy pole widzenia inteligencji i czyni ją coraz bardziej zdolną do zwycięstwa, którego granic nie wolno nam, nawet podejrzewać“.

Tak mówi o roli kina w dzisiejszej kulturze Ellie Faure, autor „Mistyki kina“. Słowa jego współbrzmia z tymi rozważaniami. Temperamenty realizatorów tematy związane z różnymi krajami, dokumentaryzm, wreszcie wola dyktatorów starają się pchnąć kino w łóżysko kultur narodowych, starają się wzbudzić kinową wieżę Babel. W usiłowaniach tych ginie blichtrawa, tandetna, romansidłowa ojczyzna międzynarodowego głupstwa kinowego. Czy jed kultura nowego kina: kina treści zwycięskiej liczyć się będzie z granicami państw lub języków — przedwcześnie dziś orzekać. Dopiero gdy jakiś nowy Mickiewicz, Homer czy Goethe dla tęsknot swych idących w pokolenia zechce wybrać formę kinową, wtedy dopiero staniami wobec nowego kierunku sztuki w kinie. Dziś jeszcze żyjemy wśród pracowitych kopistów. Nie masz wśród nich Michałów Aniołów i Bethovenów. Jest dopiero „mędrca szkiełko i oko“. A to jeszcze dla podsyceńca pełnego płomienia sztuki zbyt mało. „Nie znasz prawd żywych, nie obaczysz cudu“.

